

kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi

Viite: Lausuntopyyntö 11.9.2024

Pohjois-Pohjanmaan päivitetyn liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnos

Tausta

Pohjois-Pohjanmaan päivitetystä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on tarkasteltu edellisen, vuonna 2019 valmistuneen suunnitelman tavoitteita ja toimintalinjoja uudessa geopoliittisessa tilanteessa. Tavoitteita ja toimintalinjoja on muokattu ottaen huomioon erityisesti toimintaympäristön muuttuminen, valtakunnallisen liikennepolitiikan linjaukset (Liikenne 12-suunnitelman päivitys) sekä alueellisen vuoropuhelun palaute. Suunnitelman tarkoituksena on turvata Pohjois-Pohjanmaan elinvoima ja sen kehittyminen, saavutettavuus, osaavan työvoiman saatavuus ja varmistaa tuotannolliset investoinnit.

Kommentteja pyydetään erityisesti valittuun asioiden tarkastelutasoon ja esitettyjen kärkitoimenpiteiden määrään liittyen. Lisäksi pyydetään ehdotuksia suunnittelun kautta edistettävistä asioista toimintalinjojen muut toimenpiteet -kohtiin liittyen.

Lapin liiton näkemys

Asioita on tarkasteltu suunnitelmassa kattavasti, ja kärkitoimenpiteitä on arvioitu monipuolisesti niin maakunnan kuin valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteisiin peilaten sekä toimenpiteiden suunnittelu- ja toteutusvalmiutta arvioiden. Kärkitoimenpiteiden määrä vaihtelee toimintalinjoittain. Eniten (8kpl) kärkihankkeita on toisessa toimintalinjassa (*Liikennejärjestelmä tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä, vihreän siirtymän hankkeita ja tasapainoista aluerakennetta*) ja vähiten (2 kpl) neljännessä toimintalinjassa (*Liikennejärjestelmä mahdollistaa kestävät matkaketjut sekä työmatkaliikenteessä että tärkeimpien matkailukeskusten saavuttamisessa*). Voidaan ajatella, että kahdeksan kärkeä yhden toimintalinjan alla on paljon, mutta toisaalta kokonaisuudessa on usea esimerkiksi Vt 4 ja pääradan osuuksia koskeva hanke, jolloin kärjet tukevat toisiaan.

Ensimmäisessä toimintalinjassa *Pohjoinen vahvemmin osaksi läntisen Euroopan liikenneverkkoa* kärkitoimenpiteiksi on nimetty: Oulun satamaväylän leventäminen, Vt4 lin ohikulkutie, Oulu-Laurilradan perusparannus sekä Lentokentäntien parantaminen ja eri kulkumuotoja palvelevien matkaketjujen kehittäminen.

Valtatie 4 on keskeisin pohjois-eteläsuuntainen liikenneyhteys niin henkilö- kuin tavaraliikenteen osalta. 11.9.2015 lainvoiman saaneessa Länsi-Lapin maakuntakaavassa Vt 4 on osoitettu merkittävästi parannettavana tienä. Yhteysvälin kehittämistä tulee aktiivisesti edistää poistamalla yhteysvälin pahimpia ongelmakohtia paitsi Pohjois-Pohjanmaan, myös Lapin maakunnan alueella.

Pääradan kehittäminen Oulun pohjoispuolisella rataosuudella tukee läntiseen Euroopan liikenneverkkoon liittymistä ja yhdistää TEN-T-ydinverkkokäytävää Perämerenkaarella. Pääradan kehittämisellä parannetaan normaaliolojen henkilö- ja tavaraliikenteen toimintaedellytyksiä,

mahdollistetaan henkilöjunaliikenteen käynnistyminen Suomen ja Ruotsin välillä sekä parannetaan häiriö- ja poikkeusolojen huoltovarmuutta. Lappiin suunnitteilla olevat kaivos-, energia- ja metsähankkeet lisäävät toteutuessaan myös Pohjois-Pohjanmaalle kohdistuvia liikennemääriä, joten pääteiden ja rautatieverkoston tulee olla kokonaisuudessaan toimiva Pohjois-Suomessa.

Toisessa toimintalinjassa *Liikennejärjestelmä tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä, vihreän siirtymän hankkeita ja tasapainoista aluerakennetta* kärkitoimenpiteiksi on nostettu pääasiassa tie- ja rataverkon hankkeita: Vt 4 Pyhäjärvi-Pulkkila-välin kehittäminen, Kaksoisraide Liminka-Oulu toteuttaminen, Raahen väylän syventäminen, Vt 4 Pulkkila-Haaransilta-välin kehittäminen, Vt 8 Vaasa-Oulu-välin kehittäminen, Vt 22 Oulu-Kajaani-välin parantaminen, Ylivieska-Liminka ratasuunnittelun käynnistäminen, Vt 8 kehittäminen pääväylänä (Limingan kohta).

Vt 4 parantaminen ja pääradan kehittäminen tukevat Lapin elinkeinoelämän kilpailukykyä, vihreän siirtymän hankkeita ja tasapainoista aluerakennetta. Niiden avulla tuodaan myös matkailuun sekä muuhun liikkumiseen sujuvuutta ja turvallisuutta.

Lapin liitto tukee kaikkia pääradan kapasiteetin ja huoltovarmuuden kannalta keskeisten pullonkaulojen poistamista. Ne tukevat myös Lapin saavutettavuutta ja on koko Pohjois-Suomen sekä Suomen etu.

Kolmas toimintalinja *Liikennejärjestelmä mahdollistaa turvallisen ja kestävä liikunnan normaalioloissa ja säilyttää toimintakykynsä myös poikkeusoloissa* sisältää kolme kärkitoimenpidettä: Vt 27 Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta, Vt 20 Korvenkylä–Kiiminki suunnittelu ja toteutus, Vt 20 Kiiminki-Kuusamo-välin toimenpideselvitys.

Neljännessä toimintalinjassa *Liikennejärjestelmä mahdollistaa kestävät matkaketjut sekä työmatkaliikenteessä että tärkeimpien matkailukeskusten saavuttamisessa* kärkitoimenpiteitä ovat: Oulun asemakeskus ja henkilöratapiha, Toteutetaan ja kehitetään asemakeskuksia Liminka-Kempele-Oulu-li.

Julkisen liikenteen saavutettavuutta ja kilpailukykyä kehitetään esimerkiksi joukkoliikennepalvelujen ja matkaketjujen kehittämisen kautta. Tavoitteena on myös matkailun huomioiminen matkaketjujen ja niiden informaation kehittämisessä. Ympärivuotisen matkailun kasvu tulevaisuudessa lisää liikennemuotojen välisten kytkösten sekä poikittaisen ja kohteiden välisen liikkumisen kehittämistarvetta. Matkaketjujen parempi kytkeminen ja toimivat matkaketjut ovat myös Lapissa erityisesti matkailun näkökulmasta keskeisiä haasteita, joita tulisi kehittää myös ylimaakunnallisesti.

Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmaan on kirjattu kärkitoimenpiteiden lisäksi toimintalinjoittain myös muita toimenpiteitä. Näitä muita edistämisteemoja ja toimenpiteitä on tunnustettu määrällisesti paljon. Muissa toimenpiteissä on mainittu esimerkiksi Edistetään Pohjoisen liikennestrategia 2036 –työssä esitettyjä kehittämishankkeita (Vt 21, Vt 4 Oulu-Kemi-Rovaniemi-Utsjoki, ratayhteys Oulu-Tornio/Rovaniemi) Suomen ja Ruotsin välisten yhteyksien sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin vuorovaikutuksen parantamiseksi. Lisäksi on mainittu Perämerenkaaren liikennejärjestelmään liittyvää edistämistyötä ja kehittämistoimenpiteitä. Lapin liitto kannattaa näitä näkemyksiä ja pitää niin rajat ylittävää kuin maakuntien välistä yhteistyötä tärkeänä.

Muissa toimenpiteissä on myös mainittu Edistetään Pohjoisen liikennestrategia 2036 –työssä esitettyjä poikittaissuuntaisen liikenteen ja Vt 5 kehittämishankkeita. Vt 5 on itäisen Suomen keskeinen pohjois–eteläsuuntainen tieyhteys, joka olisi hyvä huomioida suunnitelmassa painokkaammin. Kuusamo-Kemijärvi-väli ja edelleen yhteys Sodankylään ovat parannuksen

tarpeessa. Raskaan liikenteen määrä tiellä on kasvanut, ja Vt 5 Kajaanista Kuusamon ja Kemijärven kautta Kt 82:ta Rovajärvelle täyttää myös ns. kaksoiskäytön kriteerit.

Lapin liitto toteaa lausuntonaan Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmapäivityksen 2040 olevan monipuolinen tarkastelu suhteessa toimintaympäristössä ja liikennepoliitikassa kansainvälisesti, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tapahtuneisiin muutoksiin. Lapin liitto korostaa erityisesti valtateiden 4 ja 5 sekä päärataverkon merkitystä ja näiden kehittämistä tärkeinä väylinä erityisesti pohjois–eteläsuuntaisen liikenteen näkökulmasta sekä kokonaisvaltaisen rajat ylittävän yhteistyön suhteen Perämerenkaaren merkitystä.

LAPIN LIITTO

Riitta Savukoski

Maakuntahallituksen varapuheenjohtaja

Päivi Ekdahl

Vs. maakuntajohtaja